

**НАУКОВА
ІНФОРМАЦІЯ**

Олена Жидецька (м. Київ)

ІСТОРІЯ МАЛИХ МІСТ УКРАЇНИ: МІСТО ВАСИЛІВКА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Історія Запорізького краю сягає своїм корінням у глибину віків. Славетні сторінки його минулого овіяні натхненними справами багатьох поколінь. Науковці підтверджують, що люди на цій території жили здавна.

Одному з міст Запорізької області – Василівці, його пам'яткам природи, архітектури й історії було присвячене дев'ятнадцяте засідання бібліотечного клубу «Національні святині», яке відбулося 29 березня цього року. Такі заходи регулярно проводяться в читальному залі Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки імені В.Г. Заболотного в рамках соціально-бібліотечного проекту «Історія малих міст України».

На засіданнях клубу вже традиційною є присутність керівників міста й району. Тож і на зустріч, присвячену Василівці, прибула делегація, яку очолив голова Василівської міської ради Сергій Лобинцев. Він ознайомив наукову спільноту, присутню на заході, з історичним минулим міста та його сьогоденням, розповів про актуальні проблеми, висловив слова подяки краєзнавцям і працівникам музеїв за їхню пошукову роботу. Незважаючи на існуючі труднощі, голова міської ради впевнений у тому, що Василівка – місто з великою історією, глибокими традиціями, унікальними пам'ятками архітектури та вдалим географічним місцем розташування – стане одним із найбільших центрів туризму в Україні, що слугуватиме подальшому соціально-економічному розвитку й процвітанню міста.

Про забуту перлину – палацовий комплекс Попових у м. Василівці на архітектурній мапі України та Європи – розповів кандидат історичних наук, директор Василівського історико-архітектурного музею-заповідника «Садиба Попова» Віктор Філас. Його розповідь викликала живий інтерес аудиторії. Посипалися запитання про статус заповідника, сучасний стан його приміщень, експонати музею, місцезнаходження цінностей, вивезених у 1920-х роках минулого століття та ін.

Продовжила розповідь про садибу Попових начальник РКП «Василівка – Градпроект» Ніна Речка. Доповідь супроводжував фільм, який складається з двох частин. Перша з них присвячена нинішньому стану заповідника. Як спеці-

аліст з архітектури та будівництва, вона детально охарактеризувала всі об'єкти садиби. Її надзвичайно тривожить те, що з кожним роком цей пам'ятник архітектури занепадає. Друга частина фільму демонструє «погляд у майбутнє» і присвячена завтрашньому дню садиби Попова. Тут представлено проекти спеціалістів РКП «Василівка – Градпроект» з відродження пам'ятки.

Амбіційну Програму розвитку туристично-рекреаційної сфери Василівського району «Ренесанс Новоросії» (<http://io.ua/21117273p>) презентував заступник голови районної державної адміністрації Денис Калінін. Він детально проаналізував туристичний потенціал і унікальні конкурентні переваги території м. Василівки та Василівського району Запорізької обл., розповів про головну мету й основні завдання програми, що стосуються створення конкурентоздатної туристично-рекреаційної інфраструктури та унікального туристичного продукту і запросив інвесторів до співпраці. Важливе місце серед основних завдань займають інвестиційні проекти з реставрації та модернізації існуючих і створення нових туристичних об'єктів, створення розважальної інфраструктури, розроблення туристичних маршрутів національного та міжнародного значення.

З архітектурно-містобудівними дослідженнями Василівки ознайомив кандидат архітектури, науковий співробітник НДІ пам'яткоохоронних досліджень Олександр Харлан. Він звернув увагу на те, що більшість виступаючих акцентували свою увагу на XVIII ст. Проте історія міста розпочалася значно раніше, про що йдеться в архівних матеріалах, опрацьованих ним. Дослідник також наголосив на тому, що найціннішим архітектурним об'єктом Василівки є найстаріша будівля в усій Лівобережній Україні – донині існуючий одноповерховий будинок Попових (про цей будинок, побудований з дощок ліванського кедра, з якого робили турецькі кораблі, уже говорив раніше директор садиби Попових). Також тут існувала унікальна церква, яка, на жаль, не збереглася. Тому науковець закликав керівників міста обов'язково провести археологічні розкопки до початку проведення будь-яких робіт на території заповідника й навколишніх місць.

Спеціально на засідання клубу із Запоріжжя була запрошена керівник музею-галереї прикладної кераміки та живописної творчості Іллі й Олексія Бурлай Валентина Баталкіна. В її розповіді йшлося про два роди підприємців і художників – український рід Бурляїв та німецький рід Хілтманнів,

його синів Івана і Михайла, випускників Києво-Могилянської академії (XVIII ст.).

На заході виступили головний художник-реставратор корпорації «Укрреставрація» Інна Дорофієнко, кандидат історичних наук, голова правління Київської міської організації Наці-

нащадком яких вона є. Завдяки зусиллям цих сімей на Запоріжжі функціонував цегельний завод, з продукції якого зведено багато будівель на території краю. Колекція музею унікальна. Вона безперервно поповнюється новими старовинними експонатами. Тут створено першу лабораторію з дослідження глини для виробництва цегли та черепиці. Влучним доповненням до виступу Валентини Баталкіної стала розповідь історика Римми Лякіної про славних предків роду Бурляїв – Кіндрата (початок XVII ст.), Гаврила, Карпа та

ональної спілки краєзнавців України Олександр Гончаров, кандидат географічних наук, старший науковий співробітник Інституту географії НАН України Андрій Івченко, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту археології НАН України Лариса Виногородська.

Присутні із цікавістю переглянули книжкову виставку «Історія малих міст України: м. Василівка Запорізької області», яку презентував Дмитро Мироненко, бібліограф I категорії, в. о. завідувача відділу ДНАББ ім. В. Г. Заболотного.

